

PRANEŠIMAS „PREKYBA ŽMONĖMIS“

Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės komisijos posėdis

Prel. Edmundas Putrimas

Kas yra prekyba žmonėmis? Jungtinių Tautų 2000 m. nustatyto apibrėžimu tai yra asmenų verbavimas, pervežimas, perdavimas, slėpimas ar priėmimas naudojant įvairias prievartos formas, apgaulę, sukčiavimą, piktnaudžiavimą valdžia ar pasinaudojant kito asmens pažeidžiamumu.

Jeigu prekybos žmonėmis „apyvarta“ oficialiai siekia 2,4 milijonų aukų kasmet, kiek gali būti jų daugiau – neoficialiai? Baugu pagalvoti, kiek jaunų ir vyresnių žmonių išgyvena baisų skurdą bei neviltį, tyčia ir netyčia įsivėlę į šį užburtą nusikaltimų ratą. Pagrindinės sritys yra prostitucija, darbinis išnaudojimas, vaikų pardavimas, narkotikų gabenimas, priverstinis nusikalstamumas, organų persodinimas, fiktyvios vedybos, karinė tarnyba (pvz. Afrikoje). Šio „darbo“ pelnas kasmet siekia arti 32 milijardų JAV dolerių.

2013/2014 m.

Šių metų gegužės 8 d. Vatikane vyko konferencija, kurioje surengė Šv. Sosto Taikos ir teisingumo sekretoriatas ir Anglijos/Velso vyskupų konferencijos migracijos skyrius. Jos tikslas – sustiprinti bendradarbiavimo tinklą su Bažnyčia ir įvairiomis organizacijomis, valdžios įstaigomis, diplomatijos, policijos ir kitomis institucijomis.

2. Toje konferencijoje pateikta statistika itin šurpi. Žmonių prekybos srityje pirmąją (pagal mastus) Rumunija, Nigerija, Kinija, Vengrija, Bulgarija ir **Baltijos kraštai**.

Savo kelionėse į Pietų Ameriką, kur globoju kasmetinius Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimus, dalyvauju Nepriklausomybės minėjimuose, sužinojau iš Limoje (Peruvijoje) gyvenančio lietuvio, kad tame mieste įkalinti iki 30 mūsų tėvynainių. Iš viso, nuo 2011 m. iki dabar kalėjimuose nubasti sėdi dar bent vienas Montevideo, Urugvajuje ir prie San Paulo, Brazilijoje net 12. Jų amžiaus vidurkis apie 20 – 23 metų. Jauni lietuviai į šią apgailėtina būklę daugeliu atvejų pateko suvedžioti, apgauti, ir tiesiog tapo didžiųjų narkotikų verslo interesų aukomis.

Daugybė lietuvių emigrantų, siekdami pagerinti savo ekonominę padėtį, atsirado Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Ispanijoje, ^{Prancūzijoje} ir nesitūkėjo, kad ir svetur bus taip sunku užsidirbti duonos. Daug rašyta spaudoje apie prekybą žmonėmis, ypač jaunomis moterimis, jų pardavimą prostitucijos verslui svetimuose kraštuose. Taip ir šie, dabar kalintys Pietų Amerikoje tapo sugundyti „greito pasipininavimo“.

Daugumai iš jų nelaimė prasidėjo per malonias naujas pažintis Lietuvoje bei lietuvių bendruomenėse Europoje. Per šias naujas draugystes jaunimas sužinojo apie dideles sumas pinigų, kurias galėtų uždirbti keliaudami į Pietų Ameriką, netgi padengtomis visomis kelionės

išlaidomis. Aišku, uždarbis pareikalauja parvežti atgal tam tikrą siuntinį. Vieni suprato, kad jiems reikės pargabenti narkotikus, o kiti nekaltai patikėjo, kad šis darbas legalus.

Filmas

Visų šių kalinių patirtis labai panaši – iš „naujo draugo“ už skrydį į Pietų Ameriką gaunami pinigai, užsakytas ir apmokėtas viešbučio kambarys. Kelionės metu sulaukiama skambučio ar fakso su pranešimu, kad reikia skristi į dar kitą vietovę – bilietas parūpintas. Kelionės pabaigoje įteikiama pakuotė arba portfelis, su kuriuo vyksta į oro uostą skrydžiui atgal į Europą. Toks lengvas darbas!

Šiam jaunimui nežinant, jau oro uosto policija jų laukia. Juos greitai suima ir tardydami lagaminuose randa paslėptus narkotikus. Kodėl policija taip lengvai juos sugauna? Nes dauguma jų deja būna papirkti didesnių „tūzų“, kurie patys tuo metu praslenka pro papirktas primerktas akis. Šie duomenys patvirtinti konsulinių tarnybų ir nepapirktų policijos pareigūnų. Tie lietuvaičiai, kaip ir visi kiti, kurie veža narkotikus yra vietinių vadinami „burros – asilais“.

Kokia šių lietuvių ateitis? Jie įkalinami pagal narkotikų kiekį – už vieną kilogramą vieneri metai. Neturi iš ko sumokėti advokatai ir yra priversti naudotis vietinės valdžios paskirtais advokatais, kurie užtesia bylas, kad valdžia jiems kuo ilgiau mokėtų. Kalėjime ^{ar rankšluosčių} jaunuoliai ^{nevisu} net ^{ne} gauna čiužinių – turi patys nusipirkti jei turi iš ko.

2011 metais aplankiau vyrą iš Panevėžio, įkalintą prie Montevideo ir daugiau nei 30 lietuvių, vyrų kalėjime prie Limos. Gavau leidimą iš valdžios išklausti išpažinčių, atnašauti Mišias ir trumpai su kaliniais pasikalbėti. Buvo be galo sunku matyti ir patirti jų slegiančią aplinką ir vienišumą, matyti jų ašaras. Kai kurių iš jų šeimos net iki šiol nežino

apie šio jaunimo likimą, nes kalintieji gėdijasi šeimoms pranešti; kiti neturi iš ko nusipirkti popieriaus ir pašto ženklų parašyti laiškus. Paliko šeimas keliaudami ieškoti laimės, o rado nelaimę. Svarbu, kad visuomenė suprastų ir kiek įmanoma šioms aukoms padėtų, bent skleidžiant žinią apie skriaudos vykdytojų apgaulę ir žiaurumą.

Norėčiau su Jumis pasidalinti vienos motinos gaudžiu laišku apie savo įkalintą sūnų:

Gerb. Prelate Putrimai,

Jums parašyti nutariau, kada paskaičiau straipsnį apie Jūsų misiją Pietų Amerikoje, kai lankėte ten kalinčius lietuvičius. Sujaudino Jūsų supratingumas. Suvokiau, kad turiu atverti savo širdies skausmą.

Mano sūnus taip kali už narkotikų gabenimą. Tik jis yra Turkijoje. Kelias, kuriuo jis ten pakliuvo, lygiai toks pat, kaip Jūs ir nupasakojote (spaudoje). Mano sūnus taip pat išvyko į Norvegiją, kad padirbėtų statybose... o atsidūrė Turkijos kalėjime. Šiai dienai jau žinome ir žmogų (lietuvaitis taipogi), kuris jį prikalbino tam reikalui. Žinome, kad tas jaunuolis gavo 1000 litų už mano sūnų. Nesenai į tą patį kalėjimą pakliuvo dar vienas, beveik kaimynystėje gyvenęs jaunuolis. Ir vėl darbas to paties lietuvičio – sava-išduotojo (ar kaip ten jį pavadinti).

Bandėme kreiptis į Lietuvos teisėsaugos organus. Tik niekas nenori ten girdėti tokių dalykų. Suprantama, kad patraukus už siūlo galo – išsivyniotų labai didelis kamuolys. O tai jau būtų daug kam labai nenaudinga. Suvokių šito reikalo absurdiškumą. Neramu man tik tai, kad mano sūnus tampa vis labiau ligotas... Nuteistas yra 10 metų. Praėjo dar tik metai ir (3) mėnesiai. Tiesa, yra paduotas apeliacinis skundas, bet niekas ten nesistengia jo nagrinėti.

Rašau Jums, norėdama pasakyti, kad dėtumėte visas pastangas, jog kitoms motinoms nereikėtų kentėti tokio nežmoniško skausmo... aš noriu garsiai šaukti visam pasauliui: neleiskite savo vaikams tapti narkotikų gabenimo „asilais“, „mulais“ ar kitokių krovinių gabenimo įrankiais.

Pasirašo mama

Tai yra opi problema. Jaunuoliai lietuvičiai pakliuve į pinkles negali išsivaduoti. O kaip rasti pagalbą? Kaip jiems pasveikti po fizinio ir dvasinio sukrėtimo? Kaip grįžti į šeimą, į visuomenę?

Valdžios pareigūnai, mūsų diplomatinės atstovybės, Bažnyčia, policija, nepelno siekiančios organizacijos (NSO's) ir spauda turi sutartinai dirbti, skleisti žinią, padėti ieškoti išeities ir sprendimų, kad mūsų jaunimas netaptų auka. O šiose pinklėse jau įkliuvusiems ieškoti pagalbos būdų, padėti grįžti namo, paremti jų šeimas, kurios gyvena laukdamos baimėje ir nežinomybėje...

Dabar noriu jums pristatyti penkis asmenis, kurie toliau kalbės apie glaudaus bendradarbiavimo svarbą kovoje su šių laikų vergyste:

Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto patarėja Eglė Gibavičiūtė – apie „Parlamentarų vaidmenį kovoje su prekyba žmonėmis“;